

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ
Т.О. МУЛИК**

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ», 073
«МЕНЕДЖМЕНТ» ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) ОСВІТНЬОГО
РІВНЯ**

ВІННИЦЯ 2023

Мулик Т.О.

Аналіз господарської діяльності: методичні рекомендації з організації самостійної роботи здобувачами вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) освітнього рівня, Т.О. Мулик; Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця ВНАУ, 2023. 53 с.

Рецензент:

Іщенко Я.П. - к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки Вінницького національного аграрного університету.

Затверджено до видання методичною комісією ВНАУ (протокол № 7 від 10.05.2023 р.) за поданням методичної комісії факультету обліку та аудиту (протокол № 6 від 25.04.2023 р.)

Методичні рекомендації призначено для виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) освітнього рівня денної та заочної форми навчання факультету обліку та аудиту з дисципліни «Аналіз господарської діяльності».

Методичні рекомендації містять індивідуальні завдання, які призначені для самостійної роботи, що покращить засвоєння дисципліни.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЕННОЇ (ЗАОЧНОЇ) ФОРМИ НАВЧАННЯ	8
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	9
3. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ	13
4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ	22
5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ	41
6. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ	43
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	51

ПЕРЕДМОВА

В сучасних умовах господарювання аналіз господарської діяльності стає розвиненою умовою економічних відносин, основою надійності та всебічно обґрунтованості управлінських рішень на всіх рівнях і в усіх суб'єктів господарювання. Сьогодні управлінські рішення повинні ґрунтуватися на точних розрахунках, глибокому та ефективному аналізі. Економічні служби сучасних підприємств поширюють використання економіко-математичного апарату, новітніх програмних продуктів, комп'ютерної техніки, інформаційних баз даних, довідково-пошукових інформаційних систем тощо. Саме тому жодне організаційне, технічне й технологічне рішення не повинно здійснюватися до тих пір, поки не обґрунтована його економічна доцільність. Фахівці, які займаються обґрунтуванням різноманітних управлінських рішень, потребують достовірної деталізованої бухгалтерської, статистичної та комерційної інформації щодо виробничих і фінансово-інвестиційних процесів на підприємстві.

Склад, зміст і якість інформації, яка залучається до аналізу, мають визначальну роль у забезпеченні дієвості аналізу господарської діяльності, який не обмежується тільки економічними даними, а широко використовує технічну, технологічну та іншу інформацію.

Значне місце в аналітичних дослідженнях займає інформація про діяльність суб'єкта господарювання. Аналіз господарської діяльності проводиться з використанням системи економічної інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Будь-яка методика аналізу передбачає інформаційні потреби, а не наявний інформаційний ресурс. Якщо діюча інформаційна база не допомагає проводити якісний економічний аналіз через нестачу чи необ'єктивність даних, необхідну та достатню інформацію треба отримати будь-якими способами.

Сучасний підхід до аналізу господарської діяльності підприємства ґрунтується, безсумнівно, на якості інформаційного забезпечення, від якої, в свою чергу, залежить прийняття ефективних управлінських рішень. При визначенні обсягу, структури і якості інформаційно-аналітичного забезпечення слід орієнтуватись саме на якісні характеристики облікових, планових, нормативно-довідкових, звітно-статистичних та інших видів інформації, оскільки їх традиційне змістове визнання в умовах формування ринкових відносин суттєво змінюється.

Сьогодні, в умовах нестабільного економічного середовища, кожен суб'єкт господарювання прагне забезпечити собі ефективне функціонування та розвиток на ринку: займати провідне становище в своїй діяльності, володіти значною часткою ринку, охоплювати широкий сегмент споживачів, мати хорошу репутацію серед інших економічних суб'єктів тощо, а відтак, як наслідок, отримувати високі прибутки. Все це стає можливим завдяки правильному плануванню, раціональній організації, координації та мотивації праці, оптимальному контролю за діяльністю, тобто завдяки ефективному

управлінню.

Мета дисципліни — формування у майбутніх фахівців аналітичного творчого мислення шляхом опанування ними необхідних теоретичних знань, умінь та практичних навичок з методології та методики організації й проведення фінансово-економічного аналізу виробничої діяльності підприємств і організацій аграрного сектору.

Завдання дисципліни –вивчення методики і техніки аналітичної роботи; вивчення показників фінансового стану підприємства, ділової активності і рівня фінансової стійкості. Після завершення вивчення дисципліни студенти зможуть: вирішувати аналітичні задачі з використанням прогресивних методів та прийомів економічного аналізу; аналізувати виробництво та реалізацію продукції, витрати і собівартість підприємства, використання трудових, матеріальних ресурсів та довгострокових активів підприємства, його фінансовий стан та фінансові результати; використовувати бухгалтерські та статистичні форми звітності при розв'язанні практичних задач; складати аналітичні таблиці, з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки між окремими процесами та робити аналітичні висновки, а також використовувати ці дані для прийняття управлінських рішень; аналізувати фінансову звітність і використовувати результати аналізу для прийняття ефективних управлінських рішень; досліджувати, оцінювати і мобілізувати визначені резерви; розробляти заходи, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства; оцінювати та аналізувати конкурентоспроможність підприємства та його продукції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувані такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності (ІК):

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

програмні результати:

ПРН 02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні

користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРН 04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРН 06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

Структура навчальної дисципліни

Назви атестацій і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Атестація 1. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства												
Тема 1. Предмет, завдання та організація аналізу господарської діяльності	10	2	2			6	10	2				8
Тема 2. Аналіз використання земельних ресурсів	10	2	2			6	10	1	2			7
Тема 3. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 4. Аналіз забезпеченості та ефективності використання основних засобів	10	4	4			2	10					10
Тема 5. Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства	10	2	2			6	10					10
Тема 6. Аналіз умов господарювання і рівня економічного розвитку сільськогосподарських підприємств	10	2	2			6	10					10

Разом за атестацією 1	60	14	14			32	60	4	2			54
Атестація 2. Аналіз виробництва продукції, її собівартості та результатів діяльності підприємства												
Тема 7. Аналіз виробництва продукції рослинництва	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Аналіз виробництва продукції тваринництва	10	2	2			6	10					10
Тема 9. Аналіз собівартості с.г. продукції	10	2	2			6	10					10
Тема 10. Аналіз фінансового стану підприємства	18	6	6			6	18	2	2			14
Тема 11. Аналіз фінансових результатів	12	4	2			6	12		2			10
Разом за атестацією 2	60	16	14			30	60	2	4			54
Усього годин	120	30	28			62	120	6	6			108

1.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Атестації	Назва теми	Види роботи навчальної дисципліни	Види самостійної роботи та кількість годин	Форма контролю
1.	Атестація I	1. Предмет, завдання та організація аналізу господарської діяльності	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 8 год.	Усне опитування, тести
		2. Аналіз використання земельних ресурсів	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 7 год.	Усне опитування, тести
		3. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 9 год.	Усне опитування, тести
		4. Аналіз забезпеченості та ефективності використання основних засобів	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 2 / 10 год.	Усне опитування, тести
		5. Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 10 год.	Усне опитування, тести
		6. Аналіз умов господарювання і рівня економічного розвитку сільськогосподарських підприємств	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 10 год.	Усне опитування, тести
2.	Атестація II	7. Аналіз виробництва продукції рослинництва	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 10 год.	Усне опитування, тести
		8. Аналіз виробництва продукції тваринництва	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової	Усне опитування, тести

			роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 10 год.	
	9. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 10 год.	Усне опитування, тести
	10. Аналіз фінансового стану підприємства	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6/14 год.	Усне опитування, тести
	11. Аналіз фінансових результатів	Лекція, практичне заняття	підготовка до практичних занять; виконання та захист практичних робіт; критичний огляд літератури; презентації; складання тестів, виконання наукової роботи (підготовка тези, статті, доповіді на конференцію) 6 / 9 год.	Усне опитування, тести
Всього			62 (д.ф.н.)/108 год.(з.ф.н.)	

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів на денній формі навчання в розрізі видів самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	16	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	12	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, есе, рефератів, тез, статей)	25	4 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	9	2 рази на семестр	Тестування у системі Moodle
Разом		62		

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача вищої освіти.

Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна

наукова та фахова монографічна і періодична література.

Успішне виконання завдання самостійної роботи можливе за умови наявності у студентів певних навичок: вміння працювати з книгою (складати план, конспект, презентацію); проводити аналіз навчального матеріалу (складати різні види таблиць, проводити їх аналіз).

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечується електронною системою управління навчанням, електронними ресурсами з дисципліни у відповідності до навчально-методичного забезпечення.

За власним бажанням студента варіативна частина його самостійної роботи може включати будь-яку комбінацію з вибіркового виду робіт, передбачених у картці самостійної роботи, враховуючи обмеження щодо компенсування нестачі балів, зумовленої неналежною якістю виконання обов'язкового блоку робіт.

Залежно від індивідуальних уподобань і здібностей студент протягом семестру у складі вибіркового виду робіт може обрати одну з альтернатив:

- **проведення** монографічного, науково-практичного дослідження літературних джерел з проблемних питань аналізу господарської діяльності);
- **оформлення результатів власних теоретико-методологічних розробок** з проблем аналізу господарської діяльності представлених у вигляді презентації та складанні тестів;
- **написання** доповідей на конференцію, написання та друк наукової статті чи тези.

Виконання завдання у вигляді презентації. Щоб презентація була цікавою, слід пам'ятати декілька правил:

- мінімум тексту - максимум наочності (графіки, фото, відео, таблиць, схем і т. д.);
- правильно підібраний дизайн слайдів;
- правильно підібраний шрифт і колір тексту (текст повинен добре читатися)
- зберігати пропорції вставлених картинок і фото.

У процесі створення презентації потрібно проявити себе як сценарист, режисер і художник, вимогливий глядач. Створення презентації складається відповідно з трьох базових етапів:

1. Планування.
2. Розробка.
3. Репетиція.

Планування презентації — це багатокрокова процедура, що включає визначення мети, дослідження аудиторії, формування структури і логіки подання матеріалу.

Розробка презентації — це власне підготовка слайдів презентації. Вона

включає визначення змісту і співвідношення текстової та графічної інформації. Причому лише у момент наповнення Ви зрозумієте, коли є сенс показати матеріал одним цілим, а коли частини матеріалу потрібно подавати одна за одною.

Репетиція презентації — це перевірка та налаштування створеної презентації. Ви перевіряєте те, наскільки вдало Ви «змонтували» матеріал, наскільки доречні переходи між слайдами.

Визначення мети створення презентації. Мета будь-якої презентації — переконати й зацікавити аудиторію. Сприйняття презентації аудиторією важливіше, ніж сприйняття розробника чи навіть фахівця з розглянутих у презентації питань. Матеріал презентації має бути цікавим, інформативним, має привертати увагу і змістом, і формою подання.

Аналіз аудиторії, якій адресовано презентацію, — наступний етап після визначення мети презентації. Потрібно врахувати кількість слухачів, їхній вік, характер зайнятості (студенти, вчені, колеги, партнери тощо), особливості поведінки та спілкування.

Тести студент складає відповідно до тем курсу, враховуючі творчий підхід та логічність і правильність формування тестових питань та відповідей.

Студент може здійснювати тестування у персональному кабінеті, з метою самоконтролю знань за допомогою системи «Moodle».

Виконання наукової роботи займає більше часу, тому студент може отримати ще й додаткові бали. Дана робота включає в себе: підготовка доповіді на конференцію, написання тези чи наукової статті.

Отже, для виконання самостійної роботи студент альтернативу завдань, серед якої кожен студент може вибрати завдання на власний розсуд з тим, щоб набрати необхідну кількість балів (критичний огляд літератури, презентація, тести, наукова діяльність).

Відповідальність за створення умов для проведення самостійної роботи студентів покладається на завідувачів кафедрми університету.

Облік самостійної роботи студентів ведуть викладачі у журналі обліку навчальних занять (розділ обліку самостійної роботи).

Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо несе студент.

Самостійна робота студентів включає завдання різних типів та рівнів складності. Основними формами самостійної роботи студентів у процесі вивчення дисципліни є:

- робота над конспектами лекцій, планами практичних занять;
- вивчення навчального матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, робота з нормативно-правовими актами, монографічними та періодичними виданнями;
- робота з каталогами бібліотек, з метою пошуку необхідної інформації;
- опрацювання матеріалу за першоджерелами — науковою, спеціальною, інформаційно-довідковою літературою, науковими публікаціями в періодичних виданнях;

- конспектування самостійно вивченого матеріалу, підготовка доповідей, презентацій, написання наукових робіт (тез, статей), написання курсових робіт;

- активна участь у практичних заняттях, олімпіадах;
- відвідування консультацій;
- відвідування і прийняття участі у відповідних гуртках;
- науково-дослідна робота під час проходження виробничої практики та ін.

Для самостійного опрацювання тем та при підготовці до практичних занять велике значення мають лекції. Вони дають студентам знання необхідні для подальшого самостійного поглибленого вивчення дисципліни, орієнтують у найбільш раціональному напрямі щодо самостійного опрацювання кожної теми, роз'яснюють найскладніші поняття та положення. Під час лекції викладач посилається на навчальну, наукову і спеціальну літературу, а також на нормативно-правові джерела. Ведення конспекту лекції дає можливість студентові уважно проаналізувати лекційний матеріал під час подальшого поглибленого вивчення теми та при підготовці до семінарських і практичних занять.

Окремі питання, які розкриті в конспекті лекції у загальному вигляді, та ті, що винесені на самостійне опрацювання, студент повинен опрацювати і засвоїти *за рекомендованими підручниками, навчальними посібниками, законодавчо-нормативною та довідково-інформаційною літературою.*

Велике значення має участь студента у лекції — відповіді на питання викладача за пройденим матеріалом, із суміжних дисциплін тощо. Це підтверджує правильність сприйняття матеріалу, додає впевненості студенту, спрощує його подальшу самостійну роботу.

Працюючи з першоджерелами, студент має ознайомитися з їх змістом та дібрати необхідний для вивчення матеріал (розділи, підрозділи та ін.). При самостійному вивченні матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, науковою та спеціальною літературою необхідно аналізувати прочитане, порівнюючи з прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, виписувати незрозумілі положення з метою подальшого їх з'ясування на семінарському чи практичному занятті. Тут доцільно виписувати формулювання конкретних положень та визначень іншими авторами.

Під час роботи з науковою та спеціальною літературою студент може знайти посилання на додаткові джерела, які не зазначені в списку рекомендованої літератури цього навчально-методичного комплексу.

Використання таких додаткових джерел для самостійного поглибленого вивчення матеріалу є важливим, особливо під час підготовки доповідей та презентацій, наукової роботи. Не слід також відмовлятися від сучасних можливостей інформаційних технологій — відвідування відповідних сайтів Інтернету здатне ознайомити студента з найновішими досягненнями, дає відчуття належності до найвищих щаблів науки. Звичайно, це не стосується сайтів, які містять готові курсові та дипломні роботи. Деякі підручники, монографії, усі періодичні видання мають свої адреси в Інтернеті, що значно

полегшує самостійну роботу.

Індивідуальна робота студентів сприяє поглибленню знань із дисципліни шляхом творчого пошуку вивчення запропонованої проблеми. Для цього рекомендується вдало поєднувати теоретичний та практичний матеріал, підручники і методичні розробки з відповідних дисциплін.

У процесі самостійної та індивідуальної роботи студентів доцільно активно використовувати тестові та розрахункові завдання для самоконтролю набутих знань. За результатами самостійного виконання теоретичних завдань визначається рівень засвоєння студентом основних термінів, принципів, показників, методологічних та методичних основ, на яких ґрунтується дисципліна. У самостійних завданнях подано задачі, тести, проблемні питання з розрахунку на те, що студенти по-різному сприймають різні форми завдань.

1. Форми контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Перевірка конспекту, який склав студент в процесі вивчення питань, що виносились на самостійне опрацювання.

2. Перевірка доповідей на студентські науково-практичні конференції, оформлених тез та статей.

4. Перевірка критичного огляду літератури, представлення презентацій, тестів підготовлених студентами по визначених викладачем темах.

5. Розв'язування тестів в системі «Moodle».

3. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ

Теми індивідуальних завдань

1. Аналіз господарської діяльності в системі управління сільськогосподарським виробництвом.

2. Особливості сільськогосподарського виробництва і аналізу господарської діяльності на сільськогосподарських підприємствах.

3. Методологічні основи аналізу господарської діяльності.

4. Класифікація видів аналізу господарської діяльності.

5. Організація аналітичної роботи в сільськогосподарських підприємствах.

6. Етапи організації проведення аналізу і використання його даних в управлінні виробництвом.

7. Інформаційна база та організація аналізу господарської діяльності.

8. Організація аналізу господарської діяльності в умовах застосування сучасних інформаційних технологій.

9. Організаційно-інформаційна модель аналізу господарської діяльності.

10. Аналіз господарської діяльності в системі оперативного управління підприємством.

11. Аналіз господарської діяльності в системі стратегічного управління

підприємством.

12. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва.
13. Аналіз виконання виробничої програми підприємства.
14. Аналіз якості продукції.
15. Аналіз ринків збуту підприємства.
16. Аналіз використання земельних ресурсів.
17. Аналіз складу, розміру і структури земельних угідь та їх якісних параметрів.
18. Аналіз чисельності, складу та руху трудових ресурсів.
19. Аналіз використання фонду робочого часу.
20. Аналіз трудомісткості продукції.
21. Аналіз продуктивності праці.
22. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів
23. Аналіз фонду заробітної плати.
24. Аналіз ефективності використання фонду заробітної плати.
25. Аналіз складу та структури основних засобів.
26. Аналіз руху і технічного стану основних засобів.
27. Аналіз ефективності використання основних засобів.
28. Аналіз складу, структури та якісних параметрів матеріальних ресурсів.
29. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
30. Оцінка резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.
31. Аналіз виробництва продукції рослинництва за обсягом, асортиментом і якістю.
32. Аналіз урожайності сільськогосподарських культур.
33. Аналіз виробництва продукції тваринництва за обсягом асортиментом і якістю.
34. Аналіз продуктивності тваринництва.
35. Оперативний аналіз виробництва продукції тваринництва.
36. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції.
37. Загальна оцінка собівартості продукції.
38. Аналіз собівартості продукції рослинництва.
39. Аналіз собівартості продукції тваринництва.
40. Аналіз складу майна і джерел його утворення.
41. Аналіз ліквідності і платоспроможності.
42. Аналіз фінансової стабільності.
43. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу.
44. Аналіз оборотності грошових оборотних коштів.
45. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.
46. Оцінка шляхів зміцнення фінансового стану підприємства
47. Аналіз фінансових результатів.
48. Аналіз складу і динаміки прибутку підприємства.
49. Аналіз фінансових результатів від реалізації продукції, робіт послуг.
50. Аналіз показників рентабельності підприємства.

Задачі для самопідготовки

Задача 1. Підприємство виробляє один вид продукції, відпускна ціна одиниці виробу – 280 грн. Обсяг реалізації продукції за рік планується збільшити на 22%. Собівартість одиниці продукції – 190 грн., у тому числі постійні витрати – 100 грн., змінні – 90 грн. Визначити додатковий прибуток від реалізації, що буде одержаний підприємством.

Задача 2. Постійні витрати складають 30% собівартості продукції. Підприємство планує одержати 340 тис. грн. прибутку. Абсолютна величина собівартості – 2300 тис. грн. Визначити об'єм випуску, при якому підприємство може розраховувати на одержання планового прибутку.

Задача 3. За наведеними даними Звітів про фінансові результати оцінити структуру доходів підприємства.

Таблиця 1

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення, %
	Сума, тис.грн.	Питома вага, %	Сума, тис.грн.	Питома вага, %	
1. Чистий дохід від реалізації продукції					
2. Інший операційний дохід					
3. Інші фінансові доходи					
4. Інші доходи					
Всього доходів підприємства					

Задача 4. Визначити рівень фондівдачі, дати оцінку динаміки її зміни. Проаналізувати вплив факторів засобів праці на перевиконання плану обсягу виробництва.

Таблиця 2

Показники	Минулий рік	Звітний рік		Відхилення (+,-)
		план	факт	
1. Вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	19820	21010	22100	
2. Товарна продукція, тис. грн.	36540	41030	48150	
3. Фондовіддача, грн.				

Задача 5. Дати оцінку ефективності виробництва на двох однотипних підприємствах (П.1 і П.2). Зробити висновки:

- а) як змінилася ефективність виробництва на кожному підприємстві;
- б) на якому з підприємств більш високі темпи зростання показників ефективності використання виробничих ресурсів;
- в) яке з підприємств має більші резерви підвищення ефективності виробництва.

Таблиця 3

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Темпи зростання		Відхилення (+,-)			
	П. 1	П.2	П. 1	П.2	П. 1	П. 2	П. 1		П.2	
							Абс	%	Абс	%
1. Товарна продукція, тис.грн.	620	530	520	450						
2. Дохід від реалізації продукції, тис.грн.	740	434	510	420						
3. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	457	450	450	360						
4. Прибуток від реалізації, тис.грн.										
5.Рентабельність продукції, %										
6. Чисельність працівників, чол.	897	985	903	1100						
7. Продуктивність праці, грн.										
8 Матеріаломісткість, грн.										
9. Матеріаловіддача, грн.										
10. Середня вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	269	380	246	370						
11. Фондовіддача, грн.										
12. Рентабельність основних виробничих фондів, %										

Задача 6. Проаналізувати склад та структуру земельних ресурсів підприємства та визначити показники: рівень освоєння земель, рівень розораності, рівень розораності орних земель, відсоток посівної площі від площі землі в обробітку, питома вага природних кормових угідь у площі сільськогосподарських угідь. Вихідні дані:

Таблиця 4

Структура земельних угідь

Види угідь	20_ р.		20_ р.		20_ р.		Відхилення 20__ р. до 20__ р.	
	га	%	га	%	га	%	га	%
Загальна земельна площа	3100		3156		3156			
у т.ч. с.г. угіддя	2780		2803		2803			
З них: рілля;	2764		2787		2787			
пасовища	25		25		25			
багаторічні насадження	-		-		-			
несільськогосподарські угіддя	320		353		353			
З них:								
• площа лісу;	-		-		-			
• інші угіддя	320		353		353			

Задача 7. На основі наведених даних проаналізувати валовий прибуток підприємства, визначити причини негативного впливу окремих факторів, назвати заходи щодо усунення негативного впливу окремих причин на

валовий прибуток.

Таблиця 5

Показник	За планом	За планом, перерахованим на фактичний обсяг реалізації	Фактично
Чистий дохід (виручка від реалізації продукції), грн.	75220	86400	79400
Собівартість реалізованої продукції, грн.	59200	70140	62150
Валовий прибуток, грн.			

Задача 8. На основі даних представлених в таблиці розрахувати показники: коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт фінансової залежності; коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля); коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 6

Показник	20_р.	20_р.	20_р.	Зміна (+,-)
Джерела формування майна	19812,00	14599,00	15681,00	
Власний капітал	3956,00	5726,00	9693,00	

Задача 9. Обчислити та проаналізувати відносні коефіцієнти ліквідності на основі даних представлених в таблиці за звітний період.

Таблиця 7

№ п/п	Показник	На початок періоду	На кінець періоду	Відхи- лення (+,-)
Початкові дані для розрахунку				
1	Грошові кошти	245	659	
2	Поточні фінансові інвестиції	0	0	
3	Разом найбільш ліквідних активів, тис. грн.	445,0	656,0	
4	Активи швидкої реалізації (короткострокова дебіторська заборгованість), тис. грн.	547,0	706,0	
5	Разом найбільш ліквідних і швидкоореалізовуваних активів, тис. грн.	652,0	1362,0	
6	Активи (запаси), що повільно реалізуються, тис. грн.	7419,0	8455,0	
7	Разом ліквідних активів, тис. грн.	8211,0	9817,0	
8	Поточні зобов'язання, тис. грн.	2345,0	1148,0	
Відносні коефіцієнти ліквідності				
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності			
10	Коефіцієнт критичної ліквідності			
11	Коефіцієнт поточної ліквідності			

Задача 10. Провести аналіз ліквідності балансу на основі даних представлених в таблиці за звітний рік.

Таблиця 8

№	Група активів	На початок періоду	На кінець періоду	Групи зобов'язань	На початок періоду	На кінець періоду	Платіжний надлишок або нестача	
							На початок року	На кінець року
1	A ₁	30,0	245,0	П ₁	4293,0	991,0		
2	A ₂	1371,0	547,0	П ₂	3399,0	1257,0		
3	A ₃	7234,0	6319,0	П ₃	0,0	1242,0		
4	A ₄	6187,0	5785,0	П ₄	5620,0	6406,0		
	Баланс			Баланс			*	*

Задача 11. Провести аналіз оборотності дебіторської заборгованості на основі даних представлених в таблиці

Таблиця 9

№ п/п	Показники	20_р.	20_р.	Відхилення (+,-)
1.	середня дебіторська заборгованість, тис. грн.	790,0	398,0	
2.	чистий дохід (виручка), тис. грн.	9672,0	12155,0	
3.	коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості			
4.	тривалість одного обороту, дн.			

Задача 12. Розрахувати і проаналізувати показники прибутковості оборотного капіталу. Зробити необхідні висновки.

Таблиця 10

Аналіз показників прибутковості оборотного капіталу

Показник	Базовий рік	Звітний рік	Відхилення
Чистий прибуток, тис. грн	1681	1973	
Середньорічна сума оборотного капіталу, тис.грн	18724	1358	
Середньорічна сума виробничих запасів, тис. грн	3238	4525	
Прибутковість оборотного капіталу, %			
Прибутковість виробничих запасів, %			

Задача 13. Проаналізувати рух робочої сили на підприємстві, використовуючи дані таблиці. Розрахувати коефіцієнти обороту з приймання, вибуття, коефіцієнт плинності. Зробити висновки за отриманими результатами показників.

Таблиця 11

Показник	20_рік	20_рік	20_рік
1 Прийнято на підприємство	78	81	83
2 Вибуло з підприємства, у тому числі:	97	93	96
- на навчання;	3	3	3
- на службу в армію;	13	12	15
- на пенсію і з інших причин, передбачених законодавством;	6	8	7
- за власним бажанням ;	65	62	67

- за порушення трудової дисципліни	10	8	4
3 Середньоспискова чисельність робітників	891	880	858
4 Коефіцієнт обороту:			
- з приймання;			
- з вибуття			
5 Коефіцієнт плинності			

Задача 14. Оцінити ефективність використання матеріальних ресурсів і проаналізувати їх динаміку в звітному періоді на основі даних представлених таблиці.

Таблиця 12

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
Випуск продукції, тис.грн	4200	4100		
Матеріальні витрати – разом, у т.ч.:	3800	3850		
- сировини і матеріалів	1800	1900		
- запасні частини	1000	800		
- палива	450	500		
- енергії	250	300		
- інших матеріалів	300	350		
Коефіцієнт матеріаловіддачі, %				
Коефіцієнт матеріалоемності, %				

Задача 15. Проаналізувати забезпеченість підприємства основними засобами та ефективність їх використання. Розрахунки провести на основі даних представлених в таблиці.

Таблиця 13

Перелік показників	Показники			Темп зміни, %
	Базисний рік	Звітний рік	Відхилення, (+;-)	
ВИХІДНІ ДАНІ				
1.Вартість товарної продукції (виручка), тис. грн.	4762,0	4715,0		
2.Середньорічна вартість основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення тис. грн.	18760 2803	19301 2803		
3. Площа сільськогосподарських угідь, га	340	334		
4. Середньорічна кількість працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб				
ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ				
5. Фондозабезпеченість підприємства, тис. грн.				
6. Фондоозброєність праці, тис. грн.				
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ				

7. Фондовіддача				
8. Фондомісткість				

Задача 16. Визначити показники відтворення основних засобів на основі нижче наведених даних. Результати відобразити в таблиці.

Таблиця 14

ВИХІДНІ ДАНІ (тис. грн.)		ПОКАЗНИКИ ВІДТВОРЕННЯ	
1. Вартість основних засобів на початок року	18758	ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	?
2. Надійшло за рік	1845	6. Коефіцієнт зростання	?
3. Вибуло за рік	758	7. Коефіцієнт оновлення	?
4. Вартість основних засобів на кінець року	19845	8. Коефіцієнт вибуття	?
5. Знос основних засобів:	10039	9. Коефіцієнт зносу:	?
на початок року;	10519	• на початок року	?
на кінець року		• на кінець року	?
		10. Коефіцієнт придатності основних засобів:	?
		• на початок року	?
		• на кінець року	?

Задача 17. Проаналізувати показники руху трудових ресурсів на підприємстві. Розрахункові дані представити в таблиці. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 15

№	Показники	201_р.	201_р.	Абсолютний приріст	Відносний приріст,%
1	Рахувалось працівників на початок періоду, чол.	957	1098		
2	Прийнято всього, чол.	143	83		
3	Вибуло всього, чол., в т.ч.:	158	151		
4	- за власним бажанням;	145	138		
5	- переведено на інші підприємства	1	3		
6	- звільнено за порушення трудової дисципліни;	10	5		
7	- за скороченням штатів	2	5		
8	Рахувалось працівників на кінець періоду, чол.	942	1029		
9	Середньооблікова чисельність, чол.	950	1097		
10	Кількість працівників, які працювали рік, чол.	900	959		
11	Коефіцієнт обороту по прийому,%				
12	Коефіцієнт обороту з вибуття,%				
13	Коефіцієнт загального обороту,%				
14	Коефіцієнт плинності кадрів,%				
15	Коефіцієнт сталості кадрів,%				

Задача 18. Визначити, як вплинули фактори кількості працівників і середньорічної заробітної плати на загальний фонд заробітної плати підприємства. На основі таких даних: загальна чисельність працівників підприємства за звітний і базовий роки становила відповідно 520 і 490 осіб,

середньорічна заробітна плата одного працівника — відповідно 2064 і 2548 грн., річний фонд заробітної плати — 1073,2 і 1248,5 тис. грн. Розраховані дані представити в таблиці:

Таблиця 16

Показники	Чисельність працівників, осіб			Середньорічна зарплата1 працівника, грн.		
	201_	201_	+;-	201_	201_	+;-
по підприємству	520	490	?	2064	2548	?

Продовження табл. 16

Показники	Фонд оплати праці, тис. грн.			Відхилення (+;-)		
	201_	201_	Умовний	Загальне	За рахунок	
					чисельності працівників	зарплати
по підприємству	?	?	?	?	?	?

Задача 19. Проаналізувати рівень рентабельності окремих видів сільськогосподарської продукції та визначити вплив факторів на зміну рівня рентабельності за допомогою методу ланцюгових підстановок. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 17

Назва продукції	Прибуток (+;-) тис.грн.			Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.		
	план	фактично	відхилення	план	фактично	відхилення
Озима пшениця	245	63	?	249	233	?
Приріст ВРХ	54	5	?	281	370	?
Молоко	169	106	?	282	312	?

Продовження табл. 17

Назва продукції	Рівень рентабельності, %			Відхилення		
	План	Фактично	Умовний	Загальне	у т.ч. за рахунок	
					прибутку	собівартості
Озима пшениця	?	?	?	?	?	?
Приріст ВРХ	?	?	?	?	?	?
Молоко	?	?	?	?	?	?

Задача 20. Визначити матеріаловіддачу і матеріаломісткість та вплив зміни матеріальних витрат та матеріаловіддачі на випуск продукції, застосовуючи спосіб абсолютних різниць. Вихідні дані

Таблиця 18

№ п/п	Показники	За планом	Фактично	Відхилення (+,-)
1.	Обсяг продукції, тис.грн.	12000	13000	+1000
2.	Матеріальні витрати, тис.грн.	900	850	-50
3.	Матеріаловіддача, грн.	?	?	?
4.	Матеріаломісткість, грн.	?	?	?

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ

Тема: «Предмет, завдання та організація аналізу господарської діяльності»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Системний підхід до аналізу господарської діяльності.
2. Система способів аналізу господарської діяльності.
3. Джерела інформації для аналітичного опрацювання даних

Тестові завдання для самопідготовки

1. Що вивчає аналіз господарської діяльності?

- А). фінансовий стану й основні результативні фінансові показники діяльності підприємства
- Б). економічну сторону господарських явищ і процесів
- В). методи кількісного охоплення і дослідження масових, зокрема суспільних, явищ і процесів.
- Г). усі відповіді вірні

2. Що відноситься до завдань АГД?

- А). проведення оцінки досягнутого рівня та здійснення планів
- Б). визначення кореспонденції основних операцій
- В). здійснення контролю за ходом виконаних планів і намічених заходів
- Г). узагальнення результатів аналізу
- В). правильна відповідь а, в, г
- Д). усі відповіді правильні

3. Оперативний аналіз – це:

- А) аналіз реалізації господарської діяльності за рік;
- Б) аналіз в процесі здійснення господарської діяльності в ході виконання намічених завдань;
- В) аналіз, який проводиться в нутрі підприємства відповідними спеціалістами.

4. Предметом аналізу господарської діяльності є:

- А) діяльність підприємств, їх підрозділів, яка відображається у вихідних даних обліку, звітності, а також у системі аналітичних показників;
- Б) підготовка аналітичних матеріалів для опрацювання і прийняття управлінських рішень;
- В) узагальнення результатів аналізу.

5. Попередній аналіз це:

- А) аналіз при якому вивчається господарська діяльність з метою прогнозування майбутніх процесів та явищ;
- Б) аналіз в процесі здійснення господарської діяльності в ході виконання намічених завдань;

В) аналіз, який проводиться в нутрі підприємства відповідними спеціалістами.

6. Аналіз господарської діяльності починають із:

- А) із призначення строку його проведення;
- Б) із складання плану аналітичної роботи;
- В) із розподілу обов'язків між виконавцями;

7. З врахуванням деталізації та глибини вивчення показників аналіз поділяють на :

- А) внутрішньогосподарський, загальногосподарський, міжгосподарський;
- Б) повний, вибірковий, тематичний;
- В) остаточний, оперативний, попередній.

8. За ознакою у просторі аналіз поділяють:

- А) повний, вибірковий, тематичний;
- Б) внутрішньогосподарський, загальногосподарський, міжгосподарський;
- В) остаточний, оперативний, попередній.

9. Вхід інформації до системи аналізу та здійснення комплексу робіт по підготовці інформації до наступної підготовчої обробки відбувається :

- А) на підготовчому етапі;
- Б) на підсумковому етапі;
- В) на основному етапі.

10. Від чого прямо залежить резерв господарської діяльності сільськогосподарських підприємств?

- А). від природно-кліматичних умов
- Б). від прибутку
- В). від рентабельності
- Г). від розміру підприємства

Тема: «Аналіз використання земельних ресурсів»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Аналіз потенційних можливостей земельних ресурсів.
2. Аналіз використання орних земель.
3. Аналіз заходів щодо меліорації земель.

Тестові завдання для самопідготовки

1. Сільськогосподарські угіддя це...

- А) головний засіб виробництва у сільському господарстві
- Б) площі землі, які мають якості для використання їх на виробничі потреби
- В) немає правильних відповідей
- Г) всі відповіді вірні

2. Частковими показниками земельних ресурсів є:

А) врожай культур, вихід продукції в кормових одиницях з 1 га окремих угідь, об'єм виробництва молока, м'яса на 100 га зіваних сільськогосподарських угідь

Б) розмір прибутку, вартість виробленої продукції, вихід кормових одиниць на 100 га сільськогосподарських угідь

В) собівартість продукції, фондомісткість, трудомісткість, окупність витрат

Г) всі відповіді вірні

3. Трансформація угідь це...

А) процентне співвідношення угідь земельного фонду до їх загальної площі

Б) перехід одних видів угідь в інші

В) розподіл загальної посівної площі

Г) всі відповіді вірні

4. Структура земельного фонду...

А) процентне співвідношення угідь земельного фонду до їх загальної площі

Б) переклад одних видів угідь в інші

В) розподіл загальної посівної площі

Г) всі відповіді вірні

5. Урожайність – це:

А) розмір певної продукції рослинництва, що припадає на одиницю зібраної площі культури

Б) розмір земельних угідь ,що припадає на одиницю певної продукції рослинництва

В) немає правильної відповіді

Г) всі відповіді вірні

6. До узагальнюючих показників використання земель відносять:

А) вартість виробленої продукції

Б) трудомісткість

В) урожайність

Г) всі відповіді вірні

7. Економічна оцінка земель – це...

А) відношенням площі ріллі до суми площі ріллі, цілини і перелогів

Б) оцінка землі як природного ресурсу і засобу виробництва у сільському і лісовому господарстві

В) порівняльна оцінка якості ґрунтів за їх основними властивостями, які мають сталий характер і суттєво впливають на урожайність с-г культур, вирощуваних у конкретних природо-кліматичних умовах

Г) всі відповіді вірні

8. До інтенсивних с-г угідь належать:

А) малоцінні луки і пасовища

Б) орні землі, багаторічні насадження, поліпшені сіножаті, культурні пасовища

В) рілля, перелоги, цілина

Г) всі відповіді вірні

9. До екстенсивних с-г угідь належать:

А) малоцінні луки і пасовища

Б) орні землі, багаторічні насадження, поліпшені сіножаті, культурні пасовища

В) рілля, перелоги, цілина

Г) всі відповіді вірні

10. Земельні угіддя поділяються на:

А) рілля, перелоги, сінокоси

Б) вигони, пасовища, багаторічні насадження, болота

В) землі вкриті водою, зайняті під дороги, споруди, вулиці, площі і двори

Г) всі відповіді вірні

Тема: «Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Аналіз трудового потенціалу підприємства та оцінка його достатності.
2. Продуктивність праці та її стимулювання.
3. Оцінка рівня механізації виробничих процесів у рослинництві і тваринництві

Тестові завдання для самопідготовки

1. Який показник характеризує рух трудових ресурсів?

А) коефіцієнт обігу

Б) коефіцієнт загального обороту

В) величина фонду робочого часу

Г) коефіцієнт звільнення

2. Коефіцієнт обороту з приймання розраховується за формулою:

А) кількість прийнятих та звільнених з роботи працівників / середньооблікова чисельність працівників * 100

Б) кількість прийнятих на роботу працівників / середньооблікова чисельність працівників * 100

В) середньооблікова чисельність працівників / кількість прийнятих на роботу працівників * 100

Г) середньооблікова чисельність працівників / кількість прийнятих на роботу працівників * 100

3. До трудових ресурсів належать:

А) частина населення, яка працює на підприємствах

Б) частина населення, яка шукає роботу

В) частина населення, яка має необхідний фізичний розвиток, володіє знаннями і досвідом роботи в народному господарстві

Г) всі відповіді вірні

4. Коефіцієнт обороту з приймання, коефіцієнт обороту зі звільнення, коефіцієнт загального обороту, коефіцієнт плинності кадрів це показники:

А) руху трудових ресурсів

Б) використання фонду робочого часу

В) ефективності використання трудових ресурсів

Г) показники структури трудових ресурсів

5. Питома трудомісткість розраховується за формулою:

А) обсяг товарної продукції / відпрацьовано всіма робітниками люд-год

Б) відпрацьовано всіма робітниками люд-год / обсяг товарної продукції

В) обсяг товарної продукції / чисельність працівників

Г) чисельність працівників / відпрацьовано всіма робітниками люд-год

6. Коефіцієнт плинності кадрів це:

А) відношення кількості звільнених за власним бажанням та за порушення трудової дисципліни до середньооблікової чисельності працівників *100

Б) відношення середньооблікової чисельності працівників до кількості звільнених за власним бажанням та за порушення трудової дисципліни *100

В) середньооблікова чисельність працівників / кількість прийнятих на роботу працівників *100

Г) середньооблікова чисельність працівників / кількість працівників, які пропрацювали увесь рік *100

7. Основними завданнями аналізу трудових ресурсів є:

А) вивчення ступеня забезпеченості господарства трудовими ресурсами

Б) використання на підприємстві по окремих галузях і категоріях працівників, а також розрахунок показників використання фонду робочого часу

В) всі відповіді вірні

Г) вірної відповіді немає

8. Сезонні працівники – це працівники, які:

А) є членами підприємства, або прийняті на роботу по найму на тривалий термін

Б) зараховуються до складу трудового колективу тимчасово на термін до 2-ох місяців

В) зараховуються до складу трудового колективу на період від 2-ох до 6-ти місяців

Г) всі відповіді вірні

9. Трудомісткість продукції – це

А) показник, що характеризує затрати робочого часу на виробництво одиниці або всього обсягу виготовленої продукції

Б) показник, який характеризує співвідношення обсягу продукції, робіт та послуг з одного боку і кількості праці, витраченої на виробництва цього обсягу з іншого боку

В) показник, який розраховується як відношення товарної продукції до

чисельності працівників

10. Джерелами аналізу ефективності використання трудових ресурсів є:

- А) дані аналітичного і первинного обліку
- Б) основні економічні показники роботи сільськогосподарського підприємства
- В) звіт про використання робочого часу
- Г) звіт про фінансові результати

Тема: «Аналіз забезпеченості та ефективності використання основних засобів»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Аналіз формування основних засобів та підтримання їх функціонального стану.
2. Аналіз складу, структури і використання тракторного парку.
3. Аналітичний розрахунок впливу важливих факторів на зміну фондівіддачі й рентабельності основних засобів

Тестові завдання для самопідготовки

1. Фондовіддача показує

- А) Виробництво продукції на 1 гривню;
- Б) Скільки прибутку від основної діяльності припадає на одиницю вартості основних засобів;
- В) Скільки в середньому використовується на підприємстві основних засобів для випуску продукції вартістю в 1 гривню;
- Г) Вірна відповідь відсутня.

2. В чому полягає суть інтенсивного поліпшення використання основних засобів?

- А) Характеризується підвищенням завантаження устаткування та збільшення рівня використання їх потужностей;
- Б) Безперебійне постачання підприємствам сировини, матеріалів, палива, електроенергії;
- В) У збільшенні тривалості роботи, скороченні цілозмінних і внутрішньо змінних втрат робочого часу, підвищення коефіцієнта змінності;
- Г) Всі відповіді вірні .

3. Резерви покращення використання основних засобів підприємства поділяють на такі групи:

- А) Технічне вдосконалення засобів праці, збільшення тривалості роботи машин та обладнання, покращення організації та управління виробництвом;
- Б) Розвиток винахідництва і раціоналізаторства, збільшення тривалості робочого дня;
- В) збільшення тривалості роботи машин та обладнання;
- Г) Всі відповіді вірні.

4. Які показники характеризують рух основних засобів?

- А) Коефіцієнт оновлення і вибуття основних засобів;
- Б) Коефіцієнт окупності основних засобів;
- В) Коефіцієнт ліквідності;
- Г) Коефіцієнт платоспроможності та рентабельності.

5. Що характеризує показник фондомісткості?

- А) Виробництво продукції на 1 гривню;
- Б) Скільки в середньому використовується на підприємстві основних засобів для випуску продукції вартістю в 1 гривню;
- В) Скільки прибутку від основної діяльності припадає на одиницю вартості основних засобів;
- Г) Всі відповіді вірні

6. Про ефективність виробництва свідчить

- А) Відносне зниження фондомісткості і підвищення фондівіддачі;
- Б) Відносне зниження фондівіддачі і підвищення фондомісткості;
- В) Відносне зниження фондомісткості і зниження фондівіддачі;
- Г) Відносне підвищення фондомісткості і зниження фондівіддачі;

7. Що характеризує коефіцієнт оновлення основних засобів?

- А) Інтенсивність уведення в дію нових основних засобів;
- Б) Рівень приросту основних засобів або окремих його груп за певний період;
- В) Рівень інтенсивності вибуття основних засобів з сфери виробництва;
- Г) Відносне підвищення фондомісткості і зниження фондівіддачі.

8. Фондомісткість розраховується за формулою:

- А) відношення обсягу продукції у грошовому виразі, виробленої підприємством до середньорічної вартості основних виробничих засобів;
- Б) відношення прибутку до середньорічної вартості основних виробничих засобів;
- В) відношення середньорічної вартості основних виробничих засобів до обсягу продукції у грошовому виразі, виробленої підприємством;
- Г) відношення обсягу продукції у грошовому виразі до прибутку.

9. Які показники використовують для характеристики технічного стану основних засобів?

- А) Фондозабезпеченість, фондоозброєність;
- Б) Коефіцієнт зносу, придатності, оновлення, вибуття;
- В) Фондоозброєність, матеріаломісткість;
- Г) Коефіцієнт спеціалізації, рух трудових ресурсів.

10. Які розрізняють види зносу?

- А) Моральний, фізичний;
- Б) Матеріальний;
- В) Технічний;
- Г) Всі вірні відповіді.

Тема: «Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Факторний аналіз показників ефективності використання матеріальних ресурсів.
2. Шляхи покращення ефективності використання матеріальних ресурсів.
3. Оцінка політики управління виробничими запасами і формування нового портфеля замовлень на матеріальні ресурси.

Тестові завдання для самопідготовки

1. Завдання аналізу обґрунтованості норм витрачання матеріалів полягає

- А) у вивченні стану існуючих базових та поточних стандартів, динаміки їх змін та рівня напруженості;
- Б) у визначенні динаміки суми відходів;
- В) контролі за нормами витрачання матеріалів через виявлення відхилень фактичного витрачання від відповідних нормативів;
- Г) всі відповіді вірні.

2. Матеріальні ресурси являють собою:

- А) запаси предметів праці, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб;
- Б) надання послуг;
- В) обслуговування виробництва та адміністративних потреб;
- Г) немає вірної відповіді.

3. Відношення матеріальних витрат до повної собівартості випущеної продукції це:

- А) матеріаломісткість;
- Б) питома вага матеріальних затрат у собівартості;
- В) коефіцієнт оборотності запасів;
- Г) матеріалозабезпеченість.

4. Тривалість оборотності запасів визначається у:

- А) місяцях;
- Б) годинах;
- В) днях;
- Г) хвиликах.

5. Аналіз використання матеріальних ресурсів характеризується:

- А) фондозабезпеченістю та матеріаломісткістю;
- Б) матеріаломісткістю та матеріаловіддачею;
- В) фондоозброєністю, фондозабезпеченістю;
- Г) вірної відповіді не має.

6. Матеріаломісткість продукції визначається:

- А) вироблена продукція на матеріальні ресурси;
- Б) матеріальні ресурси на вироблену продукцію;
- В) матеріальні витрати базисні на матеріальні витрати фактичні;
- Г) вироблену продукцію на посівну площу.

7. Матеріаловіддача обраховується:

- А) матеріальні ресурси на вироблену продукцію;
- Б) валюта балансу на власний капітал;
- В) власний капітал на валюту балансу;
- Г) вироблена продукція на матеріальні ресурси.

8. Коефіцієнти, які використовуються для аналізу використання матеріальних ресурсів:

- А) коефіцієнт матеріальних витрат, коефіцієнт оборотності запасів, тривалість оборотності запасів;
- Б) коефіцієнт фінансової залежності та незалежності;
- В) коефіцієнт реінвестування, коефіцієнт зносу;
- Г) коефіцієнт ліквідності та платоспроможності.

9. Для підрахунку впливу факторів на зміну обсягу випуску продукції будують таку факторну модель:

- А) $V = M - M_v$;
- Б) $V = M \cdot M_v$;
- В) $V = M / M_v$;
- Г) $V = M + M_v$;

де V — обсяг випуску продукції, грн.

M — витрати матеріальних ресурсів на виробництво продукції, грн.

M_v — матеріаловіддача (або вихід продукції з одиниці матеріалу), грн.

10. Одним із джерел економії матеріальних ресурсів є:

- А) зниження питомої матеріаломісткості продукції;
- Б) збільшення питомої матеріаломісткості продукції;
- В) зниження питомої матеріаловіддачі;
- Г) всі відповіді вірні

Тема: «Аналіз умов господарювання і рівня економічного розвитку сільськогосподарських підприємств»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Інтеграція та інтенсифікація виробництва.
2. Обґрунтування пріоритетних напрямів соціально економічного розвитку.
3. Заходи, направлені на вдосконалення внутрішньогосподарчої спеціалізації.

Тестові завдання для самопідготовки

1. Спеціалізація – це:

- А) форма суспільного поділу праці, як між галузями і сферами

суспільного виробництва, так і в середині галузі на всіх стадіях виробничого процесу;

- Б) поділ праці за виробничими підрозділами;
- В) утворення спеціалізації відділу чи служби економічного аналізу;
- Г) всі відповіді вірні.

2. Коефіцієнт спеціалізації на підприємстві проводиться за:

- А) виробленою продукцією;
- Б) собівартістю продукції;
- В) товарною продукцією;
- Г) рентабельністю продажу.

3. Обсяг валової продукції залежить від:

- А) спеціалізації господарства та його фондооснащеності, рівня енергозабезпеченості й енергоозброєності праці;
- Б) обсягу та структури товарної продукції;
- В) показників оцінки розміру підприємства;
- Г) всі відповіді вірні.

4. Якщо коефіцієнт спеціалізації знаходиться в межах від 0,6-0,8, то це означає, що підприємство має:

- А) низький рівень спеціалізації;
- Б) середній рівень спеціалізації;
- В) поглиблений рівень спеціалізації;
- Г) господарство не має спеціалізованого напрямку.

5. Екстенсивний шлях – це:

- А) збільшення виробництва, яке досягнуто за рахунок збільшення посівної площі та поголів'я худоби при незмінному якісному рівні техніки, технології та організації виробництва;
- Б) збільшення тривалості роботи, скорочення цілозмінних і внутрішньо змінних втрат робочого часу;
- В) збільшення нових сортів насіння та їх якість, а також збільшення поголів'я тварин і зміна організації виробництва;
- Г) правильні відповіді не має.

6. Рівень рентабельності розраховується, як:

- А) відношення матеріальних затрат до обсягу виробництва продукції;
- Б) відношення чистого прибутку до виробничої собівартості і помножено на 100;
- В) відношення матеріальних затрат до собівартості виробленої продукції і помножено на 100;
- Г) правильні відповіді не має.

7. До економічних умов підприємства відносять:

- А) відстань від обласного і районного центру, залізничних станцій, збутових і ремонтних підприємств;
- Б) стан дорожньої мережі;
- В) правильні відповіді не має;
- Г) земельні і трудові ресурси, основні та оборотні фонди підприємств.

8. До економічних умов відносять:

- А) відстань від обласного і районного центру, залізничних станцій, пристаней, постачальницьких, збутових, ремонтних підприємств;
- Б) якісна оцінка сільськогосподарських угідь у балах;
- В) забезпеченість підприємства земельними і трудовими ресурсами, основними і оборотними фондами;
- Г) не має правильної відповіді.

9. Основним показником, що характеризує спеціалізацію підприємства є:

- А) структура товарної продукції;
- Б) обсяг виробництва;
- В) продуктивність праці;
- Г) структура поголів'я худоби.

10. Галузь сільськогосподарського підприємства – це:

- А) форма суспільного поділу праці, що характеризує його з якісного боку і вказує, виробництво яких саме видів продукції є переважаючим на даній території;
- Б) головний напрямок розвитку сільськогосподарського виробництва на сучасному етапі, вона досягається шляхом впровадження досягнень НТП і передового практичного досвіду;
- В) частина сільськогосподарського виробництва, яка відрізняється від його інших частин кінцевою продукцією, набором засобів виробництва, технологією виробництва і його організацією, а також професійним складом працівників;
- Г) не має правильної відповіді.

Тема: «Аналіз виробництва продукції рослинництва»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Аналіз виробничого потенціалу галузі.
2. Аналіз якості продукції.
3. Аналіз впливу рівня урожайності окремих культур та спеціалізації господарства на структуру посівних площ культур у господарстві.

Тестові завдання для самопідготовки

1. За допомогою аналізу виробництва продукції рослинництва оцінюють:

- А) Досягнутий рівень виробництва продукції;
- Б) Забезпеченість продукцією потреб підприємства;
- В) склад та структуру виробництва продукції рослинництва;
- Г) Усі відповіді правильні.

2. Основні економічні показники роботи с/г підприємств відображаються у формі:

- А) Форма 50 с/г;

- Б) Форма 16 с/г;
- В) Форма 21 с/г;
- Г) Форма 4 с/г.

3. Факторний аналіз виробництва продукції рослинництва передбачає:

- а) Вивчення факторів та причин змін обсягів виробництва продукції;
- б) Вивчення та оцінка факторів які зумовили відхилення фактичних показників використання матеріальних ресурсів від прогнозованих у звітному і попередніх періодах;
- в) Вивчення динаміки використання плану, проведення міжгосподарського аналізу;
- Г) Вірна відповідь відсутня.

4. При аналізі визначають вплив на обсяг валової продукції по кожній культурі та в цілому по галузі рослинництва зміни:

- А) Урожайності та посівних площ;
- Б) Продуктивності та структура с/г угідь;
- В) Структура с/г угідь та клімат;
- Г) Вікових категорій працівників.

5. На розмір і структуру посівів впливає:

- А) Спеціалізація господарства, замовлення на ту чи іншу продукцію;
- Б) Внутрішні потреби в продукції;
- В) кон'юнктура ринку;
- Г) Усі відповіді правильні.

6. Урожайність розраховується за формулою:

- А) Відношення валового виробництва до площі с/г угідь;
- Б) Відношення площі с/г угідь до валового виробництва;
- В) Відношення площі с/г угідь до загальної земельної площі;
- Г) Відношення площі с/г угідь до площі ріллі.

7. Для факторного аналізу виробництва продукції рослинництва можна використовувати:

- А) Метод ланцюгових підстановок;
- Б) Метод відносних різниць;
- В) метод абсолютних різниць;
- Г) Усі відповіді правильні.

8. Основні агротехнічні заходи, що забезпечують виконання плану урожайності, передбачаються у:

- А) Картках руху основних засобів;
- Б) Технологічних картках вирощування культур;
- В) Табелі обліку робочого часу;
- Г) В фінансовій звітності.

9. Урожайність сільськогосподарських культур розраховується як відношення:

- А) валового збору культури до її зібраної площі;
- Б) площі посіву до площі ріллі;

- В) зібраної площі культури до її волового збору;
- Г) відношення площі с/г угідь до загальної земельної площі;

10. Частка зібраної площі сільськогосподарських культур – це:

- А) відсоткове відношення зібраної площі сільськогосподарської культури до загальної площі збирання;
- Б) частина ріллі або інших розораних угідь, яка фактично зайнята посівами сільськогосподарських культур;
- В) розподіл загальної посівної площі під різні групи сільськогосподарських культур;
- Г) зібраної площі культури до її волового збору.

Тема: «Аналіз виробництва продукції тваринництва»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Оперативний аналіз виробничої програми тваринництва.
2. Аналіз впливу факторів на обсяг виробництва продукції тваринництва.
3. Резерви збільшення виробництва продукції тваринництва.

Тестові завдання для самопідготовки

1. На виробництво продукції тваринництва впливають такі фактори:

- А) чисельність поголів'я
- Б) річний надій молока
- В) всі відповіді правильні
- Г) продуктивність тварин

2. Продуктивність тварин – це відношення:

- А) виробленої продукції тваринництва до поголів'я
- Б) кількості кормо днів до календарної кількості днів у періоді
- В) поголів'я тварин до вироблено продукції тваринництва
- Г) середньодобового приросту до поголів'я

3. Основними завданнями аналізу виробництва продукції тваринництва є:

- А) аналітична оцінка досягнутого рівня виробництва
- Б) аналіз продуктивності тварин і вивчення факторів,що впливають на виробництво продукції тваринництва
- В) всі відповіді правильні
- Г) вивчення складу та структури поголів'я тварин

4. Аналіз виробництва продукції тваринництва розпочинають з вивчення:

- А) її динаміки, як по окремих видах тварин, так і в цілому по галузі
- Б) складу та структури поголів'я тварин
- В) аналізу продуктивності тварин і вивчення факторів,що впливають на виробництво продукції тваринництва
- Г) вивчення факторів,що впливають на продуктивність тварин

5. Під оборотом стада розуміють:

- А) надходження тварин впродовж відповідного періоду
- Б) вибуття тварин впродовж відповідного періоду
- В) надходження, вибуття тварин впродовж відповідного періоду
- Г) вибуття тварин впродовж поточного місяця

6. Що таке продуктивність тваринництва

- А) рух (надходження, вибуття) тварин впродовж відповідного періоду
- Б) наявна кількість тварин на початок або на кінець відповідного періоду
- В) характеризується показниками виходу продукції на одну голову
- Г) це уся наявність тварин на підприємстві

7. Рівень продуктивності тварин залежить від таких факторів:

- А) рівень годівлі тварин, якість кормів, структура раціонів, породність тварин, частка ялових корів
- Б) наявність виробничих приміщень та їх повне використання, якість кормів, структура раціонів, породність тварин, частка ялових корів
- В) всі відповіді правильні
- Г) умови утримання тварин, спеціалізація й інтенсифікація виробництва

8. Вихід поросят на одну свиноматку розраховується як відношення:

- А) кількість поросят, що народилися в звітному році до кількості продуктивних свиноматок
- Б) кількість продуктивних свиноматок до кількості поросят, що народилися в звітному році
- В) вироблено продукції тваринництва до поголів'я
- Г) середньодобового приросту до поголів'я

9. Як розрахувати умовне значення виробництва продукції тваринництва:

- А) добуток поголів'я за звітний рік і річної продуктивності 1 голови за базисний рік
- Б) добуток поголів'я за базисний рік і річної продуктивності 1 голови за звітний рік
- В) добуток поголів'я за звітний рік і річної продуктивності 1 голови за звітний рік
- Г) відношення поголів'я за базисний рік і річної продуктивності 1 голови за звітний рік

10. Вплив зміни продуктивності тварин (П) на валовий обсяг продукції визначають за формулою

- А) $ПОГ_1 * (П_1 - П_0)$
- Б) $ПОГ_0 * (П_1 - П_0)$
- В) $ПОГ_0 * (П_0 - П_1)$
- Г) $ПОГ_1 * (П_0 - П_1)$

Тема: «Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Оперативний аналіз основних витрат і собівартості продукції тваринництва.
2. Оперативний аналіз витрат у рослинництві за видами робіт і технологічних операцій.
3. Резервів зниження собівартості виробництва продукції рослинництва і тваринництва.

Тестові завдання для самопідготовки

1. Собівартість продукції – це:

- А) виражені в грошовій формі сукупні витрати на підготовку і випуск продукції (робіт, послуг);
- Б) час, який потратили на підготовку і випуск продукції (робіт, послуг);
- В) витрати грошей.
- Г) витрати підприємства на реалізацію продукції

2. Аналіз собівартості продукції рослинництва проводять

- А) по завершенню року
- Б) по завершенню технологічного циклу
- В) по завершенню збору урожаю
- Г) на кінець місяця

3. Що таке виробнича собівартість

- А) включаються виробнича собівартість і витрати підприємства на реалізацію продукції;
- Б) витрати пов'язані з виробництвом і доробкою продукції;
- В) всі відповіді вірні
- Г) витрати підприємства на реалізацію продукції

4. Рівень собівартості продукції рослинництва не залежить від:

- А) виходу продукції
- Б) витрат на її виробництво
- В) виручки від реалізації продукції рослинництва
- Г) витрат підприємства на реалізацію продукції

5. Який показник впливає на зниження собівартості одиниці продукції:

- А) зменшення матеріальних витрат, витрат на оплату праці
- Б) збільшення площі посіву
- В) збільшення технічного інвентарю
- Г) збільшення витрат підприємства на реалізацію продукції

6. Основною формою джерел даних аналізу собівартості продукції є:

- А) форма 50 с-г
- Б) форма 24 с-г
- В) форма 1-Б
- Г) форма 1-ПВ

7. Як розрахувати виробничі витрати на 1 грн. валової продукції

- А) відношення виробничих витрат до валової продукції
- Б) відношення всіх виробничих витрат до валової продукції

- В) добуток виробничих витрат і валову продукцію
- Г) відношення вартості валової продукції до виробничих витрат

8. Основним завдання аналізу собівартості продукції рослинництва:

- А) збільшити посівні площі
- Б) оцінка досягнутого рівня і виконання плану із собівартості продукції
- В) оцінка місткості ринку
- Г) аналіз виробничих потужностей підприємства

9. Для визначення собівартості 1 ц молока необхідно:

- А) загальну суму витрат на утримання корів (без вартості приплоду та побічної продукції) розділити на кількість центнерів одержаного молока;
- Б) загальну суму витрат на утримання корів (без вартості приплоду та побічної продукції) помножити на кількість центнерів одержаного молока;
- В) немає правильної відповіді.
- Г) відповіді А) і Б)

10. Результати аналізу собівартості продукції використовують для:

- А) розробки заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції, робіт і послуг, підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва в майбутньому періоді;
- Б) для прогнозів виробництва;
- В) підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва
- Г) визначення залежності між витратами і доходами

Тема: «Аналіз фінансового стану підприємства»

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Аналіз наявності засобів у розпорядженні підприємства, їх структури і джерела формування.
2. Аналіз стану виробничих запасів і витрат
3. Оцінка ризику банкрутства підприємства

Тестові завдання для самопідготовки

1. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- А) сукупністю виробничо-господарських факторів
- Б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів
- В) системою показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів
- Г) системою показників, що відображають рух основних засобів

2. Види аналізу фінансового стану:

- А) горизонтальний, вертикальний, прямолінійний
- Б) горизонтальний, вертикальний, порівняльний, коефіцієнтний
- В) вертикальний, перпендикулярний, порівняльний, коефіцієнтний
- Г) лінійний, вертикальний

3. Найбільш ліквідні активи – це

- А) суми коштів та їх еквівалентів
- Б) власний капітал
- В) довгострокові зобов'язання
- Г) оборотний капітал

4. Негайні пасиви – це

- А) суми коштів та їх еквіваленти
- Б) кредиторська заборгованість, розрахунки за дивідендами, вчасно не погашені кредити
- В) власний капітал
- Г) оборотний капітал

5. Активи що швидко реалізуються – це

- А) активи перетворення яких на гроші потребує значного часу
- Б) короткострокові кредити банків
- В) довгострокові кредити банків
- Г) всі відповіді вірні

6. Розрізняють наступні рівні платоспроможності

- А) грошовий, розрахунковий, ліквідний
- Б) грошовий, балансовий, ліквідний
- В) грошовий, розрахунковий, результативний
- Г) балансовий, результативний

7. Основними показниками, що характеризують фінансову стійкість

є:

- А) коефіцієнт покриття, коефіцієнт платоспроможності
- Б) коефіцієнт покриття, коефіцієнт фінансового левренджу
- В) коефіцієнт покриття, коефіцієнт ліквідності
- Г) коефіцієнт оборотності

8. Що таке платоспроможність підприємства:

- А) це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства;
- Б) це наявність у підприємства засобів, розміщених в активі балансу для сплати всіх зовнішніх боргів як по короткотермінових так і по довготермінових зобов'язаннях;
- В) це наявність грошових коштів у підприємства;
- Г) це забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами

9. Що таке ліквідність балансу:

- А) це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства;
- Б) це його спроможність перетворити всі його активи на гроші, для виконання всіх необхідних платежів;
- В) це його спроможність перетворити всі його активи на матеріальні ресурси підприємства
- Г) це наявність грошових коштів у підприємства;

10. Що таке ліквідність

А) означає наявність у підприємства коштів і еквівалентів, достатніх для розрахунків з кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення

Б) це спроможність підприємства перетворювати свої активи на гроші для покриття всіх необхідних платежів

В) це показник фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами

Г) відношення прибутку від звичайної діяльності до джерел власних засобів

ТЕМА: Аналіз фінансових результатів

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Аналіз фінансових результатів від інвестиційної та фінансової діяльності.

2. Фактори і методика аналізу їх впливу на рентабельність витрат як відношення прибутку від реалізації продукції до повної собівартості

3. Аналіз збалансованого співвідношення між витратами, обсягом виробництва і прибутком на одиницю площі сільгоспугідь з урахуванням розподілу витрат на постійні та змінні. Графік критичного обсягу виробництва.

Тестові завдання для самопідготовки

1. Фінансова діяльність підприємства – це :

А) система грошових відносин у процесі утворення, розподілу та використання різних фондів коштів

Б) сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні та потенційні фінансові можливості

В) спроможність перетворювати свої активи на гроші для виконання всіх необхідних платежів

Г) всі відповіді вірні

2. За допомогою яких форм документів варто здійснювати аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

А) форма 50 с/г

Б) форма 29 с/г

В) форма №1 «Баланс», форма №2 «Звіт про фінансові результати»

Г) форма 24 с/г

3. Рентабельність підприємства – це його :

А) прибутковість;

Б) ліквідність;

В) платоспроможність.

Г) кредитоспроможність

4. Прибуток — це

А) грошовий дохід, утворений у результаті виробничо-господарської діяльності

Б) діяльність підприємства

В) немає правильної відповіді

Г) рентабельність сукупних активів

5. Головними завданнями аналізу фінансових результатів підприємства є:

А) систематичний контроль за виконанням планів одержання прибутку, виявлення факторів формування показників прибутку та розрахунки їхнього впливу

Б) вивчення напрямків і тенденцій розподілу прибутку, виявлення резервів збільшення прибутку

В) усі відповіді правильні

Г) розроблення заходів для використання виявлених резервів

6. Основними показниками аналізу фінансових результатів є:

А) Фондомісткість, загальна ліквідність;

Б) рівень рентабельності, норма прибутку;

В) немає правильної відповіді.

Г) матеріаломісткість

7. Норма прибутку – це

А) Відношення власних коштів до залучених;

Б) процентне відношення маси прибутку до авансованого капіталу;

В) немає правильної відповіді.

Г) Відношення залучених до власних коштів

8. Мета аналізу фінансових результатів

А) визначають чистий грошовий потік за звітний період на основі даних балансу та звіту про фінансові результати у розрізі операційної діяльності;

Б) визначити повноту та якість їх отримання, оцінку динаміки абсолютних і відносних показників.

В) визначають валовий і чистий грошовий потік підприємства.

Г) всі відповіді вірні

9. Що є основним джерелом фінансування витрат на виробничий і соціальний розвиток підприємства

А) матеріальні активи;

Б) прибуток;

В) кредити банку.

Г) всі відповіді вірні

10. Що характеризують показники рентабельності

А) доходність підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу та ринкового обміну.

Б) витрати підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу та ринкового обміну.

В) кінцевий збиток підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу та ринкового обміну

Г) всі відповіді вірні

5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Предмет та завдання аналізу господарської діяльності.
2. Особливості сільськогосподарського виробництва і аналізу господарської діяльності на сільськогосподарських підприємствах
3. Види аналізу в сільськогосподарських підприємствах
4. Організація аналітичної роботи в сільськогосподарських підприємствах
5. Аналіз складу, розміру і структури земельних угідь та їх якісних параметрів
6. Аналіз ефективності використання землі
7. Аналіз чисельності, складу та руху трудових ресурсів
8. Аналіз використання фонду робочого часу
9. Аналіз трудомісткості продукції
10. Аналіз продуктивності праці
11. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів
12. Аналіз фонду заробітної плати
13. Аналіз ефективності використання фонду заробітної плати
14. Аналіз складу, динаміки, структури і технічного стану основних засобів
15. Аналіз ефективності використання основних засобів
16. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів
17. Аналіз складу, структури та якісних параметрів матеріальних ресурсів
18. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів
19. Оцінка резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів
20. Аналіз природно-економічних умов господарювання сільськогосподарських підприємств
21. Аналіз рівня спеціалізації виробництва
22. Аналіз рівня інтенсифікації і ефективності виробництва
23. Аналіз виробництва продукції рослинництва за обсягом, асортиментом і якістю
24. Аналіз виконання посівів та посівних площ сільськогосподарських культур
25. Аналіз урожайності сільськогосподарських культур
26. Аналіз агротехнічних заходів
27. Оперативний аналіз в рослинництві
28. Аналіз виробництва продукції тваринництва за обсягом асортиментом і якістю
29. Аналіз поголів'я тварин
30. Аналіз продуктивності тваринництва

31. Оперативний аналіз виробництва продукції тваринництва
32. Показники, джерела і завдання аналізу
33. Загальна оцінка собівартості продукції
34. Аналіз собівартості продукції по видах продукції
35. Аналіз собівартості продукції рослинництва
36. Аналіз собівартості продукції тваринництва
37. Аналіз накладних витрат
38. Зміст, завдання і джерела аналізу фінансового стану підприємства
39. Аналіз складу майна і джерел його утворення
40. Аналіз ліквідності і платоспроможності
41. Аналіз фінансової стабільності
42. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу
43. Аналіз оборотності грошових оборотних коштів
44. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості
45. Аналіз використання капіталу
46. Оцінка шляхів зміцнення фінансового стану підприємства
47. Аналіз складу і динаміки прибутку підприємства
48. Аналіз фінансових результатів від реалізації продукції, робіт послуг
49. Аналіз фінансових результатів від інвестиційної та фінансової діяльності
50. Аналіз показників рентабельності підприємства.

6. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

АВС-аналіз – важливий інструмент, використовуваний на підприємстві для визначення ключових моментів і пріоритетів в області управлінських завдань, процесів, матеріалів, постачальників, груп продуктів, ринків збуту, категорій клієнтів.

Автоматизоване робоче місце (АРМ) — індивідуальний комплекс технічних і програмних засобів, що призначений для автоматизації професійної праці фахівця і забезпечує підготовку, редагування, пошук і видачу на екран і друк необхідних йому документів і даних.

Автоматизоване робоче місце аналітика – це сукупність інформаційно-програмно-технічних ресурсів, що забезпечують автоматизацію аналітичних розрахунків. Загальне або системне програмне забезпечення АРМ економіста – аналітика включає операційну систему і прикладні програми, які розширюють її, програмні засоби діалогового режиму.

Автоматизовані інформаційні системи – це системи для пошуку, збирання, зберігання, накопичення, обробки, передачі інформації за допомогою використання обчислювальної техніки, засобів і каналів зв'язку, комп'ютерних інформаційних мереж.

Аналіз — найширше поняття, яке лежить в основі будь-якого пізнання явищ природи і суспільства, а способи аналізу - основа дослідження змісту, сутності, будови, зміни й розвитку економічних, політичних, соціальних, природних та інших явищ і процесів.

Аналіз господарської діяльності – це комплексне вивчення роботи підприємства шляхом застосування методу дослідження, який базується на розділенні, розкладенні цілого на складові частини з метою вивчення їх взаємозв'язку і взаємозалежності для об'єктивної оцінки результатів діяльності підприємства та виявленні резервів подальшого підвищення ефективності господарювання.

Аналіз Парето - метод названий на честь італійського економіста, який визначив, що відносно невелика кількість факторів(20%) викликає великий відсоток (80%) усіх випадків скарг, дефектів, проблем і т.п. Якщо класифікувати всі випадки за ступенем важливості й зосередитися на вирішенні істотних задач, менш важливі залишаючи осторонь, підвищується результативність.

Аналітика – це розгалужена і складна система знань, складовими частинами якої є й інші науки: логіка (наука про закономірності правильного мислення), методологія (система принципів, методів і прийомів пізнавальної діяльності), евристика (наука, що відкриває нове в різних сферах життя), інформатика (наука про інформацію, способи її отримання, накопичення, обробки і передачі).

Аналітична діяльність – це сукупність дій на основі концепцій, методів, засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття ефективних управлінських рішень.

Аналітична служба – це один із центральних підрозділів, який відповідає за підготовку та обґрунтування основних стратегічних рішень та відслідковує загальну картину бізнесу господарського суб'єкта (підприємства, фірми, організації).

Аналітичне забезпечення – це система збору даних, що передбачає групування інформації в потрібному розрізі для потреб управління, складання бухгалтерської і аналітичної звітності.

Аналітичний документ – це важливе повідомлення, яке містить інформацію у фіксованому вигляді та призначене для її обов'язкового практичного застосування. Він є результатом аналізу, синтезу та оцінювання змісту значної кількості певних документів з певної теми (проблеми) за певний проміжок часу.

Аналітичний звіт - відрізняється від аналітичної записки більшим обсягом, який становить 20-30 сторінок. Крім того, до звіту часто додаються різноманітні таблиці, діаграми, схеми тощо. Значна увага під час складання аналітичного звіту приділяється висновкам та рекомендаціям, які займають до ¼ частини тексту.

Визначення еталона (бенчмаркінг) - метод припускає оцінку визначеної діяльності стосовно еталона у своїй чи якій-небудь іншій організації. Ціль методу – встановлення стандарту, за яким оцінюється діяльність організації і приймається рішення по моделі для навчання методам удосконалювання. Метод базується на законі впливу соціальних норм.

Виконавцями економічного аналізу є або окремі працівники підприємства, якщо це мале або середнє за розміром підприємство, або цілі структурні підрозділи на великих підприємствах, організаціях, залежно від масштабів і ступеня диверсифікації підприємства ці функції можуть подрібнюватися в виконуватися значно більшим числом відділів, підвідділів, секцій, лабораторій або, навпаки, інтегруватися аж до призначення одного-двох співробітників.

Використання інформації – це задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

Вихідна інформація – надходить від об'єкта управління (вивільнення працівників, використання бюджетних коштів, звітні дані).

Відкрита інформація (у межах зацікавлених сторін) – інформація, яка міститься в бухгалтерській, фінансовій та статистичній звітності, виходить за межі підприємства, а отже є відкритою (публічною).

Вірогідність або достовірність інформації - властивість відображати реально існуючі об'єкти з необхідною точністю.

Внутрішні користувачі економічного аналізу – це одержувачі аналітичної інформації в межах підприємства, організації чи їх структурних підрозділів. До них належать: управлінський персонал; власники контрольних пакетів акцій; члени трудового колективу; бухгалтери, економісти, фінансисти; внутрішні аудитори; профспілкові організації тощо.

Внутрішній (управлінський) – аналіз, що здійснюється безпосередньо на

підприємстві для потреб оперативного, короткострокового і довгострокового управління виробничою, комерційною та фінансовою діяльністю. Його результати є комерційною таємницею.

Внутрішньогосподарський аналіз – це аналіз, що вивчає діяльність тільки досліджуваного підприємства і його структурних підрозділів.

Внутрішня інформація – дані бухгалтерського, статистичного, оперативного обліку, планово-нормативна інформація, інша первинна інформація, створена безпосередньо на підприємстві.

Вторинна інформація – результат аналітичної обробки первинної інформації.

Вхідна інформація – інформація, яка надходить на об'єкт управління (курси валют, індекс інфляції тощо).

Графічна інформація – виражена у формі графіків (діаграми, графіки, схеми, картограми, креслення тощо).

Групування – розмежування загальної кількості одиниць сукупності на окремі групи за однією або декількома істотними ознаками з метою систематизації матеріалу для аналітичного опрацювання.

Допоміжна інформація – інформація, яка потрібна для детальнішої, повнішої характеристики предмета, що вивчається.

Економіко-екологічний аналіз – складова частина управління природоохоронною діяльністю підприємства, основним змістом якого є дослідження взаємодії екологічних і економічних процесів, пов'язаних із збереженням і поліпшенням навколишнього середовища та витратами на екологію.

Експрес-аналіз - це спосіб діагностики стану економіки підприємства на основі типових ознак, характерна для певних економічних явищ.

Екстранет - це корпоративна сітка, застосовувана для роботи з корпоративними порталами співробітників компанії і користувачів інших компаній, які мають доступ.

Епізодична, або нерегулярна інформація – така, що має непостійний, можливо, й одноразовий характер або збирається і подається від випадку до випадку.

Зберігання інформації – це забезпечення належного стану інформації та її матеріальних носіїв.

Зовнішні користувачі економічного аналізу – це одержувачі результатів економічного аналізу, які перебувають поза межами господарських структур. Зовнішніми користувачами можуть виступати: представники вищих органів управління; кредитори; контрагенти; представники державних контролюючих і регулюючих органів; спеціалісти зі злиття і поглинання; дрібні власники і потенційні інвестори; незалежні аналітики; зовнішні аудитори; конкуренти тощо.

Зовнішній – аналіз, що проводиться на основі фінансової і статистичної звітності органами господарського управління, банками, фінансовими органами, акціонерами, інвесторами, партнерами по бізнесу.

Зовнішня інформація – нормативно-законодавча база, довідники та інструкції, наукові публікації, аналітичні журнали, дані споріднених підприємств (постачальників, замовників, конкурентів) і матеріали галузевих видань, збірники статистичних матеріалів, реклама, каталоги, довідники, прайси, видання фондової і валютної бірж, бізнес-довідки, інформаційна база Інтернету, результати роботи консалтингових та маркетингових фірм тощо.

Інвестиційний - аналіз, що використовується для розробки програми та оцінки ефективності інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, для обґрунтування оптимального варіанта інвестиційного проекту.

Інтернет (від англ. *Internet*) — всесвітня система взаємополучених комп'ютерних мереж, що базуються на комплекті Інтернет-протоколів. Інтернет також називають мережею мереж. Інтернет складається з мільйонів локальних і глобальних приватних, публічних, академічних, ділових і урядових мереж, пов'язаних між собою з використанням різноманітних дротових, оптичних і бездротових технологій. Інтернет становить фізичну основу для розміщення величезної кількості інформаційних ресурсів і послуг, таких як взаємопов'язані гіпертекстові документи Всесвітньої павутини.

Інформаційна система (IS) – взаємозв'язана сукупність концепцій, методів, технологій, технічних і програмних засобів, використовуваних для автоматизації процесів збору, реєстрації, обробки, зберігання та видачі інформації споживачу в інтересах досягнення поставленої мети.

Інформаційне забезпечення аналітичних досліджень – це сукупність інформаційних ресурсів і методів їх організації, необхідних і придатних для здійснення аналітичних та управлінських процедур, які забезпечують господарсько-фінансову діяльність підприємства.

Інформаційні технології під час проведення аналітичних досліджень - це сукупність методів і способів пошуку, збирання, накопичення, зберігання й оброблення інформації на основі застосування комп'ютерної техніки.

Інформація – це документовані або будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Кількісний (факторний) аналіз заснований на кількісних зіставленнях і дослідженні ступеня чутливості економічних явищ до зміни різних факторів.

Кінцева інформація – це інформація, яка виходить за межі інформаційної системи.

Комплексний аналіз - всебічне вивчення діяльності підприємства.

Конфіденційна інформація – відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням (згодою) відповідно до передбачених ними умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Корисність (англ. *usefulness*) *інформації* - це основна вимога до якості інформації, що означає можливість використання її для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Для дотримання цієї вимоги необхідно, щоб інформація була доречною, достовірною (надійною), зрозумілою і

зіставною.

Маржинальний аналіз – це метод оцінки та обґрунтування ефективності управлінських рішень у бізнесі на основі вивчення причинно-наслідкового взаємозв'язку обсягу продажів, собівартості, прибутку і розподілу витрат на постійні та змінні.

Маркетинговий – аналіз, що застосовується службою маркетингу підприємства або об'єднання для вивчення зовнішнього середовища функціонування підприємства, ринків сировини та збуту готової продукції, її конкурентоспроможності, попиту і пропозиції, комерційного ризику, формування цінової політики, розробки тактики і стратегії маркетингової діяльності.

Метод аналізу ієрархій - розроблений Т. Сааті, його називають «процесом аналітичної ієрархії», «аналітичним ієрархічним методом» тощо. На думку автора цього методу, такий підхід до вирішення багатокритеріальних задач у складні й обставині з ієрархічними структурами, що включають як відчутні, так і невлімовимі фактори, здається більш обґрунтованим, ніж підхід, заснований на лінійній логіці. Метод є замкнутою логічною конструкцією, що забезпечує за допомогою простих правил аналіз складних проблем у всій їхній розмаїтості та приводить до найкращого результату.

Метод економічного аналізу – це системне, комплексне вивчення, оцінка та узагальнення впливу факторів на економічний розвиток підприємства шляхом опрацювання спеціальними прийомами відповідної інформації для підвищення ефективності виробництва.

Порівняння – це метод, за допомогою якого предмет (явище), що вивчається характеризується через співвідношення, вимірювання, зіставлення з іншими якісними предметами (явищами).

Метод морфологічного аналізу – це метод, який застосовується індивідуально і в групі, заснований на комбінаториці систематичному дослідженні та узагальненні всіх теоретично-можливих варіантів, що виходять із закономірностей будівлі(морфології) аналізованого об'єкта. Аналіз і наступний синтез охоплюють як відомі, так і нові незвичайні варіанти, які при простому розгляді могли бути упущені. Ідея полягає в переміщенні отриманої комбінації в предметну область, далеку від тієї, що знаходиться на поверхні.

Методи узагальнення результатів аналізу господарської діяльності підприємства – це методи реалізації об'єктивних законів, властивих даному процесу (законів мислення, економічних законів в економічній сфері, законів, що визначають взаємозв'язки засобів праці й організації діяльності ОПР з людьми як елементами цієї організації з урахуванням соціально-психологічних відносин тощо).

Методика аналізу – це сукупність аналітичних способів та прийомів дослідження багатосторонньої діяльності підприємства.

Міжгосподарський аналіз – це аналіз, де порівнюються результати діяльності двох підприємств або більше.

Незалежні аналітики – спеціалісти, які займаються аналізом і не

перебувають у штаті підприємства. Це можуть бути працівники різних аудиторських фірм, центрів аналітичних досліджень, груп аналітиків тощо. Їх наймають для здійснення кваліфікованого об'єктивного, неупередженого аналізу, експертизи, оцінки окремих сторін діяльності чи фінансового стану підприємства, для визначення його місця на ринку тощо.

Оперативний аналіз – це аналіз, що проводиться відразу після здійснення господарських операцій або зміни ситуації за короткі відрізки часу (зміну, добу, декаду тощо). Його мета – оперативно оцінювати зміни щодо заданих параметрів, виявляти небажані відхилення і причини їх виникнення, своєчасно приймати коригуючі заходи щодо їх усунення.

Організація аналітичної роботи – це система раціональних координованих дій, спрямованих на комплексне вивчення господарської діяльності аналізованого підприємства і його окремих структурних підрозділів.

Основна інформація – інформація, без якої неможливо зробити економічний аналіз тих чи інших аспектів господарської діяльності.

Первинна інформація – вихідна інформація, яка є результатом безпосередніх спостережень, експериментів, опитувань, вивчення фактичного досвіду.

Первинні документи – це такі достовірні джерела первинної інформації певної форми, які встановлюють факт здійснення господарської операції, служать для аналітичного обліку; на їх основі бухгалтерія веде первинний облік.

Періодичний – аналіз, що робиться регулярно за відповідні проміжки часу (зміну, день, місяць, квартал, рік).

Підготовка прогнозів - це сфера практичної пізнавальної діяльності, сфера отримання висновків про майбутнє певного явища.

Підсумковий аналіз – це аналіз, що вивчає результати діяльності підприємства за звітний період (місяць, квартал, рік), комплексно і всебічно.

План аналізу – це заздалегідь намічена система методологічних та організаційних заходів, яка передбачає порядок, послідовність і строки проведення аналітичного дослідження.

Планові джерела інформації – це документи з планування, зокрема плани, нормативи, технологічні карти виконання робіт, кошториси витрат, проектні, госпрозрахункові завдання тощо.

Планування аналітичної роботи – це розробка та корегування плану, що включають передбачення, обґрунтування, конкретизацію та описання діяльності аналітичної служби на найближчу та віддалену перспективу.

Подальший (ретроспективний, історичний) аналіз – це аналіз, що проводиться після здійснення господарських операцій.

Попередній (перспективний) аналіз – це аналіз, що проводиться до здійснення господарських операцій.

Порівняння – зіставлення аналітичних показників з метою визначення загальних і специфічних ознак економічних явищ, тенденцій і закономірностей

розвитку.

Поширення інформації – це обнародування, реалізація у встановленому законом порядку документованої або публічно оголошеної інформації.

Причинно-наслідкові діаграми - метод пропонує структурований підхід до узагальнення результатів. Метод розробив японський професор К. Ішикава для обліку великої кількості факторів, що впливають на якість обслуговування, процес виробництва тощо. Діаграми допомагають у вирішенні проблеми, створюючи декілька пластів категорій, що сприяють виявленню складових цієї проблеми. Метод часто використовується після «мозкової атаки» для організації отриманих ідей.

Прогноз - це висновок про майбутнє інформаційного процесу, що досліджується, на основі загальної тенденції його розвитку.

Програма аналізу – це перелік чітко сформульованих конкретних питань з проведення аналітичних процедур. І план, і програма займають надзвичайно важливе місце в організації аналітичних досліджень, яка включає два блоки: 1) програмно-методичні питання (мета, завдання, об'єкт, предмет, програма аналізу); 2) організаційні питання – організаційний план (місце аналізу, виконавці, час і строки проведення, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення, контроль, користувачі тощо).

Програмне забезпечення аналітичного процесу - це сукупність математичного апарату алгоритмізації, вибору мови програмування, розробки програми, створення пакетів прикладних програм.

Проміжна інформація – це інформація, що обертається всередині неї, тобто там, де виникає.

Разовий – аналіз, що проводиться у зв'язку з різними обставинами одноразового характеру (перехід на нову технологію, зміна структури виробництва тощо).

Регістри бухгалтерського обліку – це спеціальні таблиці, у яких згруповані облікові записи господарських операцій на рахунках (журнали-ордери, меморіальні ордери, відомості, розроблені таблиці, картки).

Система показників – це впорядкована їх множина, у якій кожен показник дає кількісну чи якісну характеристику певної сторони господарської діяльності.

Ситуаційний аналіз - це процес підготовки інформації для управління конкретною ситуацією в змінному середовищі.

Соціально-економічний аналіз – аналіз, що вивчає причинно-наслідковий взаємозв'язок соціальних і економічних процесів, їх вплив один на одного та на економічні результати господарювання.

Таблична інформація – дані містяться в таблицях, які можуть бути простими, груповими і комбінованими.

Тематичний – аналіз, під час якого досліджуються тільки окремі сторони діяльності підприємства, що представляють у певний момент найбільший інтерес.

Техніко-економічний – аналіз, що орієнтований на вивчення

організаційного та науково-технічного рівня підприємства, вишукування інновацій в області удосконалення техніки, технології та організації виробництва в цілях підвищення ефективності операційної діяльності та посилення конкурентних переваг підприємства.

Точність даних – найважливіша вимога аналізу, яка забезпечується шляхом недопущення, попередження, а за необхідності, усунення, виправлення допущених помилок.

Фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансовий аналіз - процес дослідження фінансового механізму функціонування суб'єктів господарювання.

Фундаментальний аналіз являє собою поглиблене, комплексне дослідження сутності досліджуваних явищ з використанням математичного апарату та іншого складного інструментарію.

Функціонально-вартісний аналіз (ФВА) – це метод системного дослідження об'єкта на стадії проектування, спрямований на оптимізацію співвідношення між споживчими властивостями виробу й витратами на його розробку, виробництво й експлуатацію.

Цифрова інформація - відображена в числах за допомогою арабських або римських цифр (наприклад, розрахунок продуктивності праці).

Якісний аналіз – це спосіб дослідження, заснований на якісних порівняльних характеристиках та експертних оцінках досліджуваних явищ і процесів.

PEST-аналіз - дозволяє виявити вплив політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів, виявити можливі напрями та аспекти діяльності підприємства щодо яких можуть створитися загрози втрати безпеки або її істотного зменшення. Здійснення оцінки впливу зовнішнього середовища можливе як внутрішніми, так і зовнішніми зацікавленими суб'єктами через рівність у доступі до джерел інформації.

SWOT-аналіз - це процес встановлення зв'язків між найхарактернішими для підприємства можливостями, загрозами, сильними сторонами (перевагами) і слабостями, результати якого надалі можуть бути використані для формулювання і вибору стратегій підприємства. Методологія SWOT передбачає першочергове виявлення сильних та слабких сторін і подальше встановлення між ними взаємозв'язків, які можуть бути використані для формулювання стратегії організації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ОСНОВНІ

1. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
2. Ковальчук К. Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 326 с.
3. Ковальчук М.І. Економічний аналіз у сільському господарстві. К.: КНЕУ, 2002. 282 с.
4. Костенко Т.Д. Підгора Є.О. Рижиков В.С. Панков В.А. Герасимов А.А. Ровенська В.В. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 400 с.
5. Крамаренко Г.О. Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
6. Мних Є. В. Барабаш Н. С. Бутко А. Д. Мних Є. В. Економічний аналіз: практикум. К. : ЦНЛ, 2005. 431 с.
7. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Цент учбової літератури, 2017. 288 с.
8. Мулик Т.О., Федоришина Л.І. Організація аналітичної роботи в сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2020. 236 с.
9. Мулик Т.О. Аналітичне забезпечення дебіторської заборгованості в системі управління підприємства. Агросвіт. 2022. № 9-10. С. 69-78
10. Нестеренко Ж.К. Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2005. 122 с.
11. Подольська В.О. Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2007. 487 с.
12. Прокопенко І.Ф. Ганін В.І. Петряєва З.Ф. Прокопенко І.Ф. Курс економічного аналізу: підручник. Х.: Легас, 2004. 380 с.
13. Салига С.Я. Дацій Н.В. Корецька С.О. Нестеренко Н.В. Салига К.С. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 209 с.
14. Цигилик І.І. Кропельницька С.О. Мозіль О.І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2004. 123 с.
15. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2007. - 555 с.

ДОДАТКОВІ

16. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.П. Шило, Н.І. Верхоглядова, С.Б. Ільїна та ін. К.: Кондор, 2007. 240 с.
17. Маркетинговий аналіз міжнародної діяльності суб'єктів господарювання: практикум для студентів освіт. ступеня магістра галузі знань 07 "Управління та адміністрування" спец. 075 "Маркетинг" освіт.-проф. програми "Міжнародний маркетинг" / [уклад.: Т. В. Князева, А. В. Шевченко] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2019. С. 49

18. Мулик Т.О. Аналіз фінансової безпеки підприємств: індикаторний та ресурсно-функціональний підходи. Історико-теоретичні аспекти розвитку обліку, контролю і аналізу в Україні та світі: колективна монографія. Вінниця. 2015. С. 191-206.

19. Мулик Т.О. Томчук О.Ф., Федоришина Л.І. Аналітичне забезпечення заборгованості підприємства в умовах антикризового управління. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - № 1. – 2019. - С.

20. Мулик Т.О., Григораш М.В. Діагностика підприємства під час фінансової кризи, як складова антикризової політики. БІЗНЕС-НАВІГАТОР: науково-виробничий журнал. 2018. Випуск 5 (48). С. 160-163.

21. Правдюк Н. Л., Мулик Т.О., Мулик Я.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: обліково-аналітичний аспект: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.

22. Столярчук Г. В. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / Г. В. Столярчук; Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2016. 71 с.

23. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. / Бабець Є. К., Горлов М. І., Жуков С. О., Стасюк В. П. К.: ВД Професіонал, 2007. 384 с.

24. Томашук І.В. Удосконалення інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами в сільськогосподарських підприємства. Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. №21. С.105-111

25. Томчук О.Ф. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством *Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization*, 2016, 29 January . С. 246-249.

26. Томчук О.Ф. Звітність про рух грошових коштів як елемент інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. № 28. С. 368-375.

27. Томчук О.Ф. Оцінка фінансової стійкості – важлива характеристика фінансового стану підприємства. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Зб. наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 12 (45). Ч.2. Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. Луцьк, 2015. С. 240-250.

28. Федоришина Л.І., Цуркан А.О. Організація і методика економічного аналізу ефективності діяльності аграрних підприємств. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор» 2018. Випуск 2-2 (45). С. 137-139.

29. Gutsalenko L.V., Mulyk T.O. Analytical provision of land resources management of the enterprise: state and improvement. In: Theoretical and practical aspects of the development of modern scientific research: scientific monograph. Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 105-128.

30. Mulyk T. Formation of enterprises investment security monitoring system. *East European Scientific Journal*. 2020. № 3(55), part 3. p. 34-43.

31. Polova O., Podolianchuk O, Gudzenko N., Koval N., Ishchenko Y., Pravdiuk M., Mulyk T., Tomchuk O., Mulyk Ya., Kozachenko A., Mashevskaya A.

Current issues of accounting, taxation, analysis and audit development in modern challenges condition: collective monograph. Košice: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, 2022. 282 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Презентації лекційного курсу «Аналіз господарської діяльності» (персональний кабінет викладача)
2. Тестові завдання (внутрішній сайт ВНАУ – Електронна система Moodle)
3. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ – Електронна система Сократ).
4. Рекомендована література (базова та допоміжна)
5. ІНТЕРНЕТ- РЕСУРСИ
  - www.minfm.gov.ua - Міністерство фінансів України.
  - www.minagro.gov.ua - Міністерство аграрної політики та продовольства
  - www.faaf.org.ua - *Федерація Аудиторів, Бухгалтерів і Фінансистів АПК України*
  - www.rada.kiev.ua - Верховна Рада України.
  - www.ukrstat.gov.ua - Державний комітет статистики.
  - www.usfa.kiev.ua - Українське товариство фінансових аналітиків.
  - www.fas.com.ua - Фінансовий аналітик-сервіс.